

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/11405,Podsumowanie-pierwszego-etapu-ekshumacji-ofiar-terroru-komunistycznego-na-warsza.html>
23.04.2024, 10:21

Strona znajduje się w archiwum.

Podsumowanie pierwszego etapu ekshumacji ofiar terroru komunistycznego na warszawskim Cmentarzu Powązkowskim

W dniu 25 października 2012 r. w siedzibie Aresztu Śledczego Warszawa-Mokotów odbyła się konferencja prasowa z udziałem Ministra Sprawiedliwości – Jarosława Gowina, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Łukasza Kamińskiego, Sekretarza Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa – Andrzeja Krzysztofa Kunerta, Michała Olszewskiego – wiceprezydenta Miasta Stołecznego Warszawy oraz Krzysztofa Szwagrzyka – pełnomocnika Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej ds. poszukiwań miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego. W konferencji uczestniczyli również członkowie zespołu pracującego na Cmentarzu Powązkowskim: dr Agata Thannhauser, dr Łukasz Szleszkowski, dr Andrzej Ossowski. Gościem specjalnym była Pani Zofia Pilecka-Optułowicz.

W pierwszej części konferencji Krzysztof Szwagrzyk podsumował w formie prezentacji multimedialnej pierwszy etap prac ekshumacyjnych, odbywających się na warszawskim Cmentarzu Powązkowskim w

kwaterze „Ł”.

W drugiej części konferencji Minister Sprawiedliwości Jarosław Gowin powiedział, iż po 1989 r. niepodległa Polska nie zrobiła wszystkiego, by uczcić i ocalić pamięć o swoich bohaterach. – Nie da się zbudować uczciwej przyszłości odcinając się od korzeni. To, co robi dziś Instytut Pamięi Narodowej i Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, nie jest tylko dla tych zamordowanych, ale dla tych, którzy tworzą naszą przyszłość i tożsamość narodową. To jest także hołd wobec tych, którzy odkłamują pamięć – mówił minister Gowin wspominając Prezesa IPN Janusza Kurtykę i ministra Andrzeja Przewoźnika. Zapewnił też, że resort sprawiedliwości w dalszym ciągu będzie wspierał prace ekshumacyjne.

– Kiedy patrzymy na tych ludzi, którzy są pochowani na Łączce i w wielu innych miejscach, można powiedzieć, że oni reprezentują tę Rzeczpospolitą, która mogła nastąpić po wojnie, tę wolną Polskę, której nie było. To są ludzie, którzy staliby w pierwszym szeregu odbudowy kraju, którzy zajmowaliby wiele ważnych stanowisk w naszym państwie. Stanowiliby polską elitę. I właśnie takich ludzi zamordowano. Uczyniono też wszystko abyśmy stracili pamięć o nich. Dlatego musimy o nich przypominać, a ich przerwane życiorysy niech będą dla nas zobowiązaniem – powiedział prezes Łukasz Kamiński.

Żadna instytucja państwowa nie byłaby w stanie samodzielnie przeprowadzić prac poszukiwawczych ofiar komunizmu. Mówimy o najprawdopodobniej 50-60 tysiącach ofiar śmiertelnych i to ofiar, których szczątki rozsiane zostały w Polsce w co najmniej kilkudziesięciu miejscach. To jest gigantyczna skala problemu –

stwierdził Andrzej Krzysztof Kunert.

Michał Olszewski, wiceprezydent Miasta Stołecznego Warszawy zadeklarował daleko idącą pomoc miasta w drugim etapie prac, który rozpocznie się w marcu na Powązkach.

10 listopada 2011 r. Instytut Pamięci Narodowej, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Ministerstwo Sprawiedliwości podpisały porozumienie o współpracy w zakresie wspólnych wysiłków na rzecz poszukiwań nieznanych miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego lat 1944-1956. W trakcie realizacji ogólnopolskiego programu badawczego, kierowanego przez pełnomocnika Prezesa IPN ds. poszukiwań miejsc pochówku ofiar – Krzysztofa Szwagrzyka:

- przeprowadzono ekshumację ponad 300 szczątków więźniów okresu stalinowskiego, pochowanych na Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu;
- wykonano prace badawcze nad ustaleniem miejsc pochówku blisko 200 partyzantów oddziału NSZ Henryka Flamego, ps. Bartek, zamordowanych na terenie Opolszczyzny i pow. gliwickiego w woj. śląskim we wrześniu 1946 r.;
- w pobliżu m. Dworzysko, pow. Łambinowice, odnaleziono zbiorową mogiłę kilkunastu osób zamordowanych przez UB w latach 40.;
- przeprowadzono badania georadarowe na terenie dawnej siedziby UB przy ul. Niegolewskich w Poznaniu oraz w lesie w pobliżu m. Gądkki pod Poznaniem – miejscach, w których mordowano i grzebano ofiary systemu komunistycznego

Największym przedsięwzięciem zrealizowanym w bieżącym roku był pierwszy etap prac archeologiczno-ekshumacyjnych na terenie kwatery „Ł” Cmentarza Powązkowskiego (wojskowego) w Warszawie, w wyniku których odnaleziono szczątki 117 więźniów, zamordowanych w więzieniu na Mokotowie w latach 1948-1956. Dla stworzenia możliwości identyfikacji ofiar komunizmu Instytut Pamięci Narodowej oraz Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie powołały do życia „Bazę genetyki ofiar komunizmu w Polsce lat 1944-1956”.

Zamierzenia badawcze na 2013 r.:

- przeprowadzenie II etapu prac ekshumacyjnych na Cmentarzu Powązkowskim (wojskowym) w Warszawie;
- kontynuacja poszukiwań miejsc pochówku partyzantów oddziału NSZ „Bartka”;
- rozpoczęcie przygotowań do prac poszukiwawczych na terenie Cmentarza na Służewie i Bródnie w Warszawie.

Andrzej Arseniuk
Rzecznik Prasowy IPN

Zdjęcia z konferencji: Piotr Życieński